POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU CIJENA 3.— DINARA

Mjesečnik za propagandu zajednice doma i škole

Godina V | Zagreb, listopad 1935 | Godina V

SADRŽAJ:

Broj 2

Besplatno

Izdavač i urednik: JOSIP BUTORAC, gradski školski nadzornik, Zagreb, Varšavska 16, priz. desno. — Godišnja pretplata 25 d. — polugodišnja 12.50 d. — Novac se šalje na Fil. Pošt. šted. u Zagrebu, br. ček. rač. 37.365.

KALENDAR »DOM I ŠKOLA« ZA 1935-6.

Izašao je i za ovu školsku godinu naš kalendarić. Počeli smo ga razašiljati. Ko ga još nije imao, a želi ga nabaviti, ili ko hoće veći broj komada nego prijašnjih godina, neka nam odmah piše. Kalendar zbog svoje praktičnosti i poučnosti kupuju rado đaci, roditelji i učitelji. Cijena mu je 2.— Din. Narudžbe se šalju na upravu »Doma i škole«, Zagreb, Varšavska 16.

I ove ćemo godine podijeliti mnogo nagrada odgonetačima zagonetaka iz kalendara kao na pr. fotoaparate, naliv-pera, satove, skije, lopte itd.

PROSVJETNO-NABAVLJAČKA ZADRUGA »DOM I ŠKOLA« S O. J. U ZAGREBU.

Inicijativom Saveza ZDIŠ osnovana je zadruga pod gornjim imenom, a baviće se kupnjom i prodajom školskih knjiga i drugih školskih potrepština. Udio iznaša 5 Din, a upisnina po udjelu 5 Din, da se i najsiromašniji roditelj može začlaniti. U upravni su odbor izabrana ova gg.: kao pretsjednik dr. Ante Frlić, potpredsjednik Branko Skendžić, tajnik Ivan Brkić, blagajnik Stjepan Miškić, odbornik Julije Vrbanc. — U narednom ćemo se broju opširnije pozabaviti s ovom novom vrlo važnom ustanovom našeg Saveza.

OVOM BROJU PRILAŽEMO KALENDAR »DOM I ŠKOLA« KAO I ČEKOVNE UPLATNICE, PA MOLIMO POŠTOVANE PRETPLATNIKE, DA NAM POŠALJU STARI DUG KAO I PRETPLATU za 1935-36 GODIŠTE.

Dom i škola

MJESEČNIK ZA PROPAGANDU ZAJEDNICE DOMA I ŠKOLE

GODINA V | ZAGREB, LISTOPAD 1935 | BROJ 2

1934 — 9 X — 1935

Na godišnjicu strašne smrti našeg neprežaljenog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja pridružuje se boli i žalosti svega naroda i »Dom i škola«. Vječna Mu slava!

DJECA I RODITELJI

Često čitamo u raznim revijama i dnevnim novinama porazne statistike o rastavama braka, o bračnim tragedijama i bračnim sistemima, pa dobivamo dojam da nije ljudsko društvo zašlo samo u gospodarsku krizu, nego u prvom redu u duhovnu, moralnu. Iz svega se jasno vidi, da nije više zdrava i čvrsta obitelj, ta osnovna stanica ljudskog društva.

Moderni čovjek takvo labavo shvaćanje braka drži normalnim. Nije ni čudo. Njega se dnevno tako odgaja već od rane mladosti. Tako ga odgaja beletristika, kino, kazalište, likovna umjetnost, koji su često u službi kapitalista, te izrabljuju slaboće ljudske naravi u svoje sebične svrhe.

Pod uplivom ovih elemenata većina mladića a i djevojaka već unaprijed poruše sve ono što je svijetlo i lijepo u braku. Današnji naparfumirani ženski svijet odjeven u skupocjenim odijelima izgubio je sasma svaki smisao za domaćinstvo, uzgoj djece i za porodični život. Kako će mladić, koji malo razumije, da zadovoljava kaprice ovakove buduće žene? Ne lebdi li pred njegovim okom strašan upitnik bračnog spokojstva? Može li se on nadati, da će od jedne slične djevojke postati bolja žena, majka i domaćica? Slično je i sa modernim mladićem. Moderni mladić i djevojka stupaju u brak preuzimajući samo njegove ugodne strane, dok njegov barem prividni teret djecu i s time nužno spojenu nerazrješivost braka unaprijed odbacuju. Oni hoće da budu slobodni, pridržani samo svojim sebičnim svrhama. Takovo shvaćanje braka nužno vodi u propast. To nam opet potvrđuje statistika o opadanju poroda kod raznih naroda. Osobito se to opaža u Francuskoj gdje je to shvaćanje već duže vremena uzelo maha. Zato se lijepo izrazio neki njemački general, da francuski narod dnevno gubi veliku bitku. To nam potvrđuje i žalosna statistika u našim banovinama. Prema zadnjem popisu od 31 marta 1931 god. priraštaj za zadnjih 10 godina bio je u postocima u pojedinim banovinama ovaj: 11,42; 21,68; 9,61; 16,27; 12,28; 9,61(!); 19,50; 7,97; Uprava grada Beograda 91,07. (Radiša) Ove suhe brojke nažalost i odviše jasno govore. Iskreni narodni prijatelj znat će što ove brojke znače. Trulo treba odstraniti, treba zabaciti neke tobožnje filozofe, treba da unesemo u našu obitelj narodnu želju koja nam jamči dugu budućnost.

Da je takvo shvaćanje protivno i razumu i naravi i znak raspadanja i propasti, to nam napokon potvrđuje i povijest. Ta ona se uvijek pojavljivala na zakonu kultura. — Nužno je dakle, hoće li moderni čovjek u život, a ne u propast, da ispravi svoje mišljenje o braku. Gdje, dakle da nađe ideju o ispravnom shvaćanju braka? Ne će je moći tražiti kod raznih ljudskih auktoriteta, jer su pogrešivi. Otvorimo prve stranice Starog Zavjeta, pa čitajmo: »Rastite i množite se, i napučite zemlju«

Iz toga izlazi, da je glavna svrha braka: rađanje i odgajanje djece, a njihova posljedica nerazrješivost.

Brojni naraštaj jest zahtjev ne samo zapovijedi Božje, nego također zahtjev našeg razuma i naravi te zdravog nacionalizma. Narav nije usadila u čovjeku klice novog života, da ostanu neplodne, nego da dadu život i postignu svoju svrhu. U prirodi nije ništa bezrazložno. Zato je čovjeku prirodna težnja da ostavlja za sobom svoje potomstvo. Susretnemo zdravu, nepokvarenu ženu bez poroda vidjećemo, da je žalosna. Bilo je pače naroda, gdje je bila crna ljaga na onoj kući u kojoj nije bilo poroda. I naprotiv djeca donesu roditeljima na svijet obilno časti i veselja. Riječ čast imala je svoj zvučni

i primamljivi ton u duši ljudi od kada se pojavio čovjek na svijetu, a nije ga izgubila ni do danas. Slabo se veseli voćar voćki, koja mu je rodila dva — tri ili 10 komada plodova. Tužnim srcem gleda na nju, oplakuje uloženi trud.

Kako je blažen onaj, koji u djetetu ili unučetu ugleda svoju vlastitu sliku, nastavak svog života. Istina je da su djeca i velika briga. Ali je isto tako istina, da bez djece nema prave sreće i da bez djece brak nije postigao svoju pravu svrhu. Svakome se oku mili divna cvjetna livada ,teškim klasjem zatalasana njiva, voćnjak pun zrelog voća i grozdan vinograd. Djeca su tek onaj pravi i najčvršći vez između muža i žene. Ljudi se ne žene da u igri svoje dane promeću, nego da nakon sebe svoj porod ostave, da ih sinovi i kćeri u grob polože, a njihova imanja da djeci ostave, a ne da se razvuče i propane. Nije samo to. Djeca su jedna posebna zadovoljština, jedna posebna zabava, koju nam ne može pružiti ni najmodernija pozornica, niti najsavršenija zabava. Jeste li kada promatrali majku kod kolijevke? Jeste li opazili, koliko je samo poezije i radosti sakriveno u njezinu oku i srcu? A kada majka položi svoje najdraže zlato u kolijevku, ona postaje središte kuće, izvor obiteljske radosti i bračne sreće. Trebate dječicu motriti ranim jutrom u postelji, onako slikovito položenu, prije nego se probude. Tko da ih ne izljubi, da im se ne nasmije? — A koliko užitka i sreće oćuti otac i majka i u prekoravanju djece: ti derane, ti Zvekane! S tobom ću dušu izgubiti! Dobićeš toliko vrućih, da ih ni nositi nećeš moći! Ti mali lopove! Ti srce moje! Ti zlato moje, — moja muko — moja kazno!

Ovu činjenicu razumio je najbolje naš narod. Na svijetu nema naroda koji bi imao topliju dušu i mekša čuvstva od našega, samo je opaženo da naš narod svoju unutarnju mekoću zaodijeva oporom i tvrdom vanjštinom kao da se sam boji i stidi, što je tako osjetljiv i mekan. Cijeli svoj život provodi u toj svojoj pritajenosti, ali kada ustreba znade on svoje duboke misli da iskaže na puna usta. Zato on i spominje majku s devet Jugovića. Dalje naš narod govori na usta narodne pjesme: »Hrani majka do devet sinova u zle dane i godine gladne«.

Mi smo sinovi i kćeri naroda, koji je visoko cijenio plodnu i rodnu obitelj i odlikovao ju svojom pjesmom.

Istina tako stoji, misliće mnogi među nama, ali »negda bilo sad se spominjalo». Sada su druga vremena, sada ima porodica stotinu razloga da se malko odaleči od narodne tradicije. Varate se. Nije niti našem narodu uvijek tekao med i mlijeko. Malo prije opomenuli smo narod: »Hrani majka do devet sinova u zle dane i godine gladne«. Dalje veli jedna narodna pjesma:

Goji majka tri sina nejaka:
Bihu dica roda gosposkoga,
Gosposkoga, ali u b o g o g a

. . . .

Majka sinke trudno odgojila
odgojila t u g o m i č e m e r o m.

Nama modernim ljudima kao da su dobro došle riječi »teška vremena«. Mi te riječi upotrebljavamo za masku, pod kojom, mislimo da je dopušteno i opravdano odalečivati se od čiste zdrave, narodne misli. Na žalost naša nas kriza sama odaje. Tokom jedne godine popilo se u jednom našem gradu 155 hl. alkoholnog pića, to znači da je sam taj grad dao u jednoj godini za alkoholna pića

najmanje (ako računamo 1 hl 1000 din) 155.000 din.

Namjerno mimoilazimo podatke o utrošenom novcu u luksusu, turizmu i zabavama, jer ovi pretstavljaju nevjerojatne iznose; napomenućemo samo da je u Splitu u mjesecu martu 1934 na kazališnoj kasi u dvije večeri inkasirano 100.000 din.

Da riječ kriza nije krinka samo kod nas neka nam budu dovoljne slijedeće bilješke: u šoštanjskom sudbenom okrugu u Štajerskoj, koji broji nešto oko 20.000 duša, popušilo se u minuloj godini 2,284.000 din; popilo 1399 hl vina, 792 hl jabukovca, 44 hl mošta, 107 hl pive, 46 hl rakije u vrijednosti od 2 milijuna dinara. To je kraj gdje 2 rudnika zaposluju samo radnike. Da se od ovih silnih suma, koje su išle u zrak i glavu prištedila barem polovica, koliko obitelji bi bile mogle čestito odgojiti troje i četvero djece?

Koliko vidimo teške životne prilike ne uzimaju nas, nipošto, u obranu pred narodnom tradicijom, jer je on gojio oceve naše u »zle dane« u »godine gladne« »tugom i čemerom«.

Mi privatna inicijativa nastojimo svim silama, svom dušom poduprijeti državnu inicijativu, zato ustanovljujemo razne prosvjetne, nacionalne, ekonomske ustanove, a to sve u korist državne ustanove. Državna ustanova sa zadovoljstvom prima sve to, ali ipak se najviše bazira i najviše kontroliše bračna inicijativa, jer je država uvjerena, da joj je obitelj kronometar jesam ili nijesam.

Sve kada bi svaki brak dao svome narodu onoliko djece koliko može, time još nijesu otac i majka ispunili svoju obavezu prema narodu i domovini. Otac i majka treba da pruže svojem narodu i kvantitet, koji reprezentira budućnost narodnu i kvalitet, koji pretstavlja snagu narodnu. Treba, dakle, da otac i majka rođeni kvantitet odgoje.

Nije to lak posao. Odgoj se bavi formiranjem živoga ljudskog materijala prema jednom unapred utvrđenom cilju. Glavna karakteristika ljudskog duha jest, da on baš zato što je živ, slobodan i vječno aktivan, pokazuje najveću otpornost prema planskom i sistematskom preobražavanju, koje se drukčije zove ljudski odgoj. Ni najtvrđa mrtva materija ne pokazuje takav otpor prema nekom preobražavanju kao što to čini živi ljudski duh. A s druge strane i opet za razliku od mrtve materije ništa se lakše ne kvari, ako se izloži nepovoljnim uslovima, kao što se kvari živi ljudski materijal.

Porodica je prvi kipar, koji ima da modeluje čovjeku ličnost.

II

Nastaje pitanje kako će porodica postići tu svrhu, koji odgoj da dade svojoj djeci. Mnogo se naglašava, da mora biti taj odgoj moralan i nacionalan, ali u praksi vidimo, da je shvaćanje morala različito. Mnogi hoće, da naturaju neki subjektivni, ljudski moral bez sankcije, koji nije kadar da posluži zdravom razvitku porodice, naroda i države. Ako takav promjenljivi moral postavimo pod dosljedan sud razuma vidimo, da on utire put pravoj anarhiji u društvu. Dosljedno prema njemu ne bi postojalo objektivno dobro i zlo, drugim riječima što je za jednoga dobro bilo bi za drugoga zlo i zato se ne bi trebao toga držati.

Da ovakav moral ne može biti osnovicom ljudskog društva, kaže nam iskustvo i ljudski razum; zato se mora priznati moralnim zakonima apsolutna nužda i nepromjenljivost. A takvim nužnim i nepromjenljivim zakonima ne može biti drugi izvor, nego vječno i nepromjenljivo Biće — Bog, koji je izvor svake istine i svakog moralnog dobra. Pa tako bi i mogao nametnuti ljudima da rabe moralna srestva i apsolutno postignu cilj u smislu moralnih zakona, ako ne vrhovni zakonodavac? Sve uredbe, sva pravila, koje ljudi donose, sve je to i kad je dobro, samo okvir, samo forma, sve je to samo vanitas vanitatum, bez čovjeka. Tek čovjek kao moralna ličnost daje sadržinu i vrijednost toj formi, tome okviru. Mora dakle odgoj

u porodici ležati na čvrstom temelju nepromjenljivih i nepogrešivih zapovijedi.

Da je takav odgoj u duhu naše narodne individualnosti potvrđuje nam i sam naš narod riječima svog narodnog pjesnika:

Nemoj, sine, govoriti krivo
Ni po babu ni po stričevima
već po pravdi Boga istinoga.
Ne sine izgubiti duše,
Bolje ti je izgubiti glavu
Nego svoju ogriješiti dušu.

Suze roneć majci govoraše
»Ostaj s Bogom, mila majko moja!
Majka sina lipo celivaše
Suze roni, ter mu govoraše:
»Hodi s Bogom, drago dite moje!
Ne privrni svete vire tvoje!«

Čistom dušom vršit onom' treba,
Koji vrši Bog što sudi s neba.
Kajte se dok nije pozvana
Duša k onom' koji nebom trese (*»Četa«*)

Stoji dakle da naš narodni odgoj mora imati moralno-nacijonalnu smjernicu. To isto nam potvrđuje i naša povijest, jer znamo, da nam je takav odgoj odgojio sve naše najzaslužnije ljude.

Razumije se, da takav odgoj nameće roditeljima dosta skrbi i napora, jer zahtijeva za svoj uspjeh sistematski nadzor. Gospodarevo oko lovi konja, veli narodna poslovica. Ovu narodnu poslovicu djelom potvrđuju i privatne kako i državne inicijative. Odgoj privatnih institucija vrši se u konviktima, zavodima i internatima. Državna institucija odgaja svoj elemenat također skupno, a sve ovo radi nadzora.

Kad bi sutra k nama došao jedan kralj i rekao: »Evo ja sam vam doveo svoga sina, pazite na njega, učite ga kraljevski se vladati, mačevanju, politici, zakonodavstvu, francuski, engleski itd., a sve što bude potrebno, ja ću se misliti. Onaj koji bi preuzeo tu dužnost na sebe, bez sumnje, neobično bi se trudio i nastojao da izvrši svoju zadaću. Tako vam je s brakom, kako se stupilo u brak odgovorno se za dužnosti, koje on nalaže, pa znao ih netko ili neznao. Niti kodex oslobađa krivca krivnje nepoznavajući zakona. Svaki roditelj prima nevino i neokaljano dijete, zato je odgovoran za njegov odgoj.

Pripovijeda se, da je umr'o neki župnik, a i mnogi njegovi župljani. Župljani bili svi na sudu osuđeni i otjerani u pakao. Došao red i na župnika. Zvao ga Gospod Bog: »Gospodine župniče!« ali on se sakrio i šutio. Ponovno zvao Bog, a župnik: »Evo me, Bože!« »Vidiš onamo tvoje župljane?« »Vidim, Gospodine, ali kakove si mi uručio onakove sam ti vratio!«. Nijedan neće moći tako odgovoriti za vlastitu djecu.

Svaki onaj roditelj, koji je svijestan svoje odgovornosti i koji uistinu ljubi svoj narod, treba, da savjesno odgovori onim dvima temeljnim zadaćama braka. I nije nacijonalan onaj koji ih ne vrši, ma da na sva usta pripovijeda o svojoj nacionalnosti, osim ako se nacionalnim smatra željeti propast svog naroda. Narod bez naraštaja i sa slabo odgojenim naraštajem osuđen je na smrt i rasulo. Toga, mislim, da ne želi nitko od nas svome narodu.

Krk **Linardić Ivan**

DJECA I KAZNA

Vrlo često ono, što po mišljenju nas odraslih treba kazniti, po mišljenju djece ne zaslužuje kaznu.

Kod postupka s djecom valja da je uzgajatelj unutarnje miran; kod kažnjavanja je to još potrebnije.

Uzrujanost čini, da se gubi smisao kazne; u povodu toga postaje kazna besmislena.

Više vrijedi razložiti djetetu, zašto se nešto ne smije činiti, nego naprosto to zabranjivati.

Ako dijete ne može moliti za oproštenje, nemojmo ga siliti na to. Za kratko će vrijeme samo doći, ogrliti nas i — požaliti svoj čin.

Kaznu ne valja izvršiti odmah, ali se ne smije odgađati predugo.

Dijete smijemo kazniti, ali ga ne smijemo poniziti!

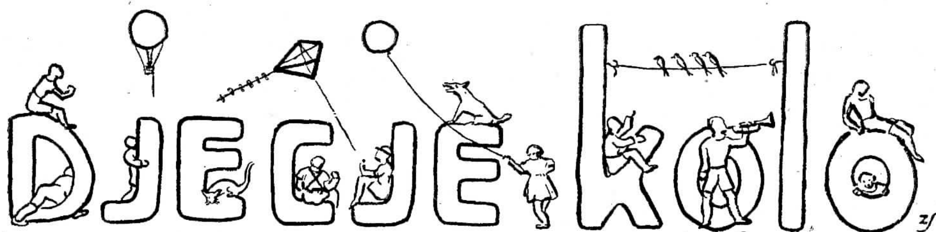
Nemojmo nikad kažnjavati na djetetu one pogrješke koje činimo sami!

Zagreb »N. Ž.«

KNJIGA I MLADEŽ

Svi su se učitelji, pravnici i sociolozi složili u tome, da kino može vrlo loše utjecati na dječju dušu. Istinabog nije to u svima slučajevima, jer kino može i te kako velike usluge činiti nastavi, ako prikazuje recimo kakve krajeve. Zato je i samim zakonom određeno, da se filmovi moraju strogo cenzurirati. Pomalo se od kina odbijaju djeca, a dobro dolazi i to, što škole vode svoju djecu na razne kinske prestave koje su pogodne za djecu i dječji odgoj. Već banska naredba od 13. XII. 1918 broj 20.829 o kažnjavanju i zaštićivanju mladeži kaže u § 33, da će se kazniti sa zatvorom od 3 dana do 3 mjeseca ili globom: a) tko čeljade prije navršene mu šesnaeste godine upotrijebi za produkcije, prikazivanja ili slična javna predstavljanja, koja mogu bilo za se ili zbog osobitih prilika, u koje se to čeljade dovodi, izvrći pogibelji njegovo tijelo, zdravlje, ćudorednost, ili tko b) takovo čeljade, povjereno bilo po zakonu bilo po preuzetoj njegovoj pasci, drugomu prepusti u svrhu, naznačenoj u točki a). — Kako vidimo imademo sredstva za sprečavanje lošega utjecaja kina na našu djecu, ali zato dosada nismo imali i nemamo sredstva i načina za obranu od loša utjecaja knjige na našu djecu. Knjige i novine lakše dopanu u dječje ruke. Tu mora uzeti svu stvar u ruke dom i škola. Mi drhćemo kada vidimo naše dijete, da se druži s nevaljalom djecom. Bojimo se zla utjecaja. Naš narod imade krasnu poslovicu: »Reci mi s kim se družiš, reći ću ti kakav si«. I knjiga je jedan takav drug, pa možemo s onom prvom rečenicom reći i ovu drugu: »Kaži mi što čitaš, reći ću ti kakav si!« Nevaljala knjiga upropastila nam je mnogo naše inače bistro dijete. Dovela ga je čak i na sud, na optuženičku klupu. I mi nesmijemo imati zatvorene oči kod toga zamašitoga pitanja. Dječja prirođena znatiželja, dječje prirođeno oponašanje svega onoga »velikoga«, nedokučivoga, sve to potiče dijete ili da krene dobrim i plemenitim putem ili da krene stramputicom. Danas su se složili svi pedagozi čak za školske čitanke, koje uz svoj neposredni zadatak, naime, da služe kod vježbanja u čitanju, imadu još kud i tamo znatniji zadatak, a to je, da uzgojno djeluju na mladež, te u njoj pobuđuju smisao za istinu, ljepotu i dobrotu, da srce zavoli one uzvišene ideale koji vode čovjeka u život.

Pedagozima, koji su pisali te čitanke, i vladi, koja ih je odobrila, jamačno je bilo na srcu dobro djece, dobro našega naroda. Djeca su uzdanica našega naroda. Djeca su pohlepna za štivom, a to najbolje znadu izdavači kojekakovih 25 paraških i pola dinaraških sveščića, koji bacaju na tržište štokakove stvari, koje neminovno kvare djecu. To znadu i izdavači štokakovih dječjih priloga

PRILOG ČASOPISU „DOM I ŠKOLA"

GODINA V ZAGREB, LISTOPAD 1935 BROJ 2

MORNAROVA SUZA

NA SPOMEN PRVE TUŽNE GODIŠNJICE

1934—9—X—1935

Maramice draga, maramice bijela,
U dobru i vaju drugarice moja:
Ti si mnoge kapi otrla mi znoja,
Ti si mnogu brigu otrla mi s čela.

Mladu sam te sobom ponio sa dvora,
Sve si moje jade preboljela ljute;
Pod žarećim suncem, usred zime krute
Sva si sa mnom pusta prebrodila mora.

Grudi si mi često sušila mlade,
U njedrima meka ostajala mojim
I k srcu se licem priljubila svojim
Slušajući njegve radosti i jade.

A kad vjetar pjesmu zapjevao staru —
Na sartige tanke vješao bih tebe,
A ti bi se laka, vijuć oko sebe,
Razdragala mašuć svome gospodaru.

I uvijek si tako vesela mi bila,
Zasićena morem, natopljena znojem,
A sad si mi sjetna, ko na licu tvojem
Da si bijedna dvaput tugom ostarila.

Znadem tugu tvoju — teža j' od olova,
Prekrila je bôna dole i vrhunce:
U Marselji j' naše omrknulo sunce —
Na tebe je pala suza mornarova . . .

Crikvenica

JOS. A. KRALJIĆ

ZLOČESTA DJECA

Iz zbirke »Djeca«

U kući Jeličine majke bila je uz domaću djecu neko vrijeme i Kristina, mlada rođakinja. Čekajući na mjesto, boravila je radije kod tetke, nego kod kuće, gdje je imala maćuhu s kojom se nije slagala. Kristina je tetki pomagala u svemu i, zaista, ne bi se moglo reći da je njihov krušac jela badava.

Ukućani su je voljeli, jer je bila nježna i umiljata, ali došavši iz Graza, imala je običaj, da hvali samo ono, što je tamo bilo. To je, doduše, običaj mnogih ljudi kad promijene mjesto, ali često nezgodan.

Kristina si je uzela na pr. za zadaću, da tetkinu djecu, naročito manju,

ispravlja svakom zgodom i pred svakim, kao da joj je bilo naređeno od koga, da iz njih isteše savršene ljude. Nigdje i nikada nisu bili dosta dobri i uljudni.

— Ne sjediš uspravno! Djeca moraju uvijek uspravno sjedjeti. Nemoj se podbočiti! Tako se sjedi samo u gostioni. I koži na licu to škodi. U Grazu to djeca ne rade. Ili: uvijek morate trčati! U Grazu su djeca bolja. Uvijek idu lijepo i uljudno.

— Zar tamo djeca nikada ne skaču i ne trče, upitala bi Jelica zaprepašteno. Pa kako se onda igraju?!

— No, malo da! Ali ne kao vi.

— O, hvala Bogu, da nismo u Grazu! Siromašna djeca!

— Eto vidiš, kakva ti je već opravica, a tetkica ti je jutros dala čistu!

— Malo si se zabunila, jer ja tu opravicu nosim već tri dana!

— A da si malo mirnija, mogla bi ju imati i cijeli tjedan.

— Pokaži mi ti, kako ću se onda igrati, ako budem mirna?!

I tako je to išlo neprestance. I Saši bi na pr. Kristina rekla: nisi se niti naklonio kad si pozdravio, a on se odonda uvijek samo njoj duboko klanjao, da ga je morala psovati.

Djeca su se tome smijala, ali su ju svejedno voljela, jer je znala lijepo pripovijedati. Ona se družila samo s odraslima, a s njima tek onda kad ih je grdila ili im pričala.

Tim je više začudilo Jelicu kad je jednoga dana rekla njoj i njenoj prijateljici Nadi da idu s njom na šetnju oko Cmroka.

— Kako to, da ti hoćeš jednom s nama ići? — upita Jelica.

— Ajde, samo! Brzo se spremite! — I ona im pomogne.

— Kristina, a kako ćemo to ići? Ovako, uvijek mirno, da ti budeš u sredini ili se budemo lovili putem?!

— Onako, kako se ide. Lijepo i mirno. Razgovaraćemo se.

— Aha, sad znam! Kao Lici sa svojom guvernantom. Ona uvijek lievo, a guvernanta desno. Zapravo je Lici u sredini, jer s lijeve strane vodi uvijek psića. Njih troje idu uvijek jako mirno, i uljudno. Čak mala Fifi rijetko trči. Guvernanta uvijek sama nešto govori, ali ja ju ne razumijem ništa, jer to nije naš jezik.

I ode društvo u uzornom redu preko Kasina u Tuškanac, pa Sofijinim putem. Ali tu su na lijevim obroncima zamirisale ciklame tako silno, da im se nije moglo odoljeti. Za čas ostane Kristina nasred puta sama samcata, jer djevojčice odletješe kao perje na zelene brežuljke da beru cvijeće.

— Kristina, Kristina, hodi k nama, zvala ju Jelica. Ali se ne ćemo više onuda dolje vratiti.

I što je drugo preostalo Kristini, nego da se popne na svojim visokim peticama i da između korijenja i trulog lišća potraži malo ravnoga mjesta kuda bi stupila.

Pošto su prve ciklame bile namijenjene njoj, utišala se malo njena velika srdžba, pa u troje nastave put između grmlja i drveća, berući dalje ciklame i verući se prema Cmroku. — Na vrhu Cmroka sretne Lici, guvernantu i Fifi Guvernanta je opet govorila nešto kao da čita; Lici kao da ju to malo zanima, a Fifi ih je svojim sitnim nožicama jedva stizavala.

— Uljudna djevojčica, — primijeti Kristina.

Lici je gledala cvijećem okićenu djecu, i nasmiješi im se, a djevojčice isto tako njoj, pa prođoše jedni mimo drugih.

— Jedanput sam ju pozvala, da se s nama igra kad je bila s guvernantom na prozoru, reče Nada. — Rekla mi je, da ne smije, a gledala je tako žalosno na nas dolje.

— Ona mora do osam sati spavati, od osam do devet kod mame se maziti, onda obući i do dvanaest šetati, — odvratila je njena guvernanta.

— Kod nas je to sasvim drugačije. Je li, Kristina?! O praznicima smo često Saša i ja već u osam sati negdje u Tuškancu, od osam do devet vuče moja mama po trgu tešku torbu, onda mora kuhati za nas deset ili dvanaest, a ti i Dora morate joj pomagati.

— Lici se ne smije igrati s drugom djecom, potvrdi Nada.

— Ah, sirota! Kako ju je meni žao!

— Njeni roditelji sigurno misle, da smo mi jako zločeste, — produži Nada.

— Možda se boje, da joj ne bi što učinile, reče Jelica.

Pa i doma nam vele da smo zločeste, jer skačemo, vičemo, a više put se i posvadimo, potvrdi Nada.

Kristina ih je samo slušala, a onda ih upozori:

— Da se malo sjednemo, djeco!

Na klupi su djevojčice slagale ciklame, vezale ih u kitice i određivale, kome će ih dati.

— Ovaj mami, ovaj Dori itd.

— Kristina, — upita Jelica, — dokle bi ti sad još mogla trčati?

— U ovim cipelama nikuda. Već sam mrtva i od ovoga.

— A ti, Nada?

— Do Save i natrag, da vidiš!

I djeca se razbjegnu po širokoj livadi, a kad im je bilo dosta, zadihane se vrate na klupu Kristini.

— Sad bi vas trebala i nositi kući, je li?

Obje djevojčice naslone svoje glave na Kristinino krilo, a ona poljubi jednu i drugu.

— Jeste vi zločesta djeca, jeste ali čovjek vas ipak mora voljeti, reče ona, a onda se polako spreme kući.

Zagreb, **Lj. Godler.**

ČETIRI PJESME O JESENI

POTOK

Žubori potok obranim poljem,
zrele se jabuke njišu.
Kraj njega gordi kukuruzni klipovi
žutim klasovima dišu.

Sinoć je kasno sišao s brijega
sluteći prvu kišu.
Po njemu krošnje samotnih breza
plašljive sjene rišu.

I priča potok: prošlo je ljeto,
oblaci radosti sišu.
Na kljastoj vrbi (s glavama dolje)
dvije se vrane njišu.

JESENJE SUNCE

Tužno je danas granulo sunce
i tako tiho suzi.
Tuguju krošnje. Sjetno i žalno
pjevuše jesenji luzi.

Nestaje život. Po modrom nebu
sunce plašljivo puzi.
Daleko na jug odlijeću ptice,
dobri, maleni druzi.

Tužno je sunce. Nad našom kućom
cijeloga dana suzi.
Pod oknom stari, turobni orah
priča priču o tuzi.

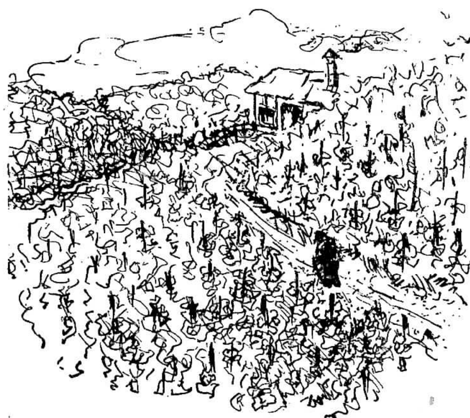
MJESEC

Meko se njišu sanene krošnje
u toploj, jesenjoj tami.
U krvavom krugu izlazi mjesec,
kao u krvavoj rami.

Uz modru, prozirnu rujansku rijeku
sjedimo ko dusi sami.
Putuje mjesec. Na vjetru se mrse
njegovi studeni prami.

Ljupko i plaho se voda rumeni,
ko da se noći srami.
Za daleka brda, u plave daljine,
za sobom mjesec nas mami.

VINOGRAD

Na žutom brijegu, nad našom kućom,
vinograd stari zori.
Kad izlazi sunce, sve sazrelo grožđe
krvavim rujem gori.

Ponekad kucne plašljivo žuna
po truloj hrastovoj kori.
Njiše se trsje. Za čim ga tako
mahnito želja mori?

Na žutom brijegu, nad našom kućom,
vinograd stari zori.
Cijelog se dana šepavi čuvar
s lakomim čvorcima bori.

Zagreb

IVO KOZARČANIN

SREBRNA FRULA

Već rano izjutra polazio je mali pastir Ratimir u široka polja. Pred njim su s noge na nogu koračale dvije njegove kravice koje su bile povjerene Ratimirovoj brizi. Zvek njihovih klepki, koje su im visjele sa široka vrata, prodirao je u svježi, jutarnji uzduh zasićen zadahom mlade trave što se prostirala nadaleko kao kakvo zeleno more.

Ratimir je nosio u torbaku sira i hljeba, a o pojasu svoju pastirsku frulu. Nju je on znao prebirati na paši tako lijepo kao rijetko ko od njegovih drugova. Ova mu je svirala prikraćivala mnogi čas u polju. Bez nje se nije on mogao da zamisli. I onda kad se vraćao uveče u selo, prebirao je jednako u nju, a svi su je seljani poznali i svi su znali da to svira pastir Ratimir.

Ali danas kad je htio da pod hladovinom vrbe zasvira, zapazi na svoj užas da mu je nestalo frule. Morao ju

je putem negdje izgubiti. Prošao je čitavim poljem u pravcu kuda je došao, ustrmio je pogled na svako moguće mjesto, ali frule nije nigdje našao. Kravice nije mogao da ostavi same da bi izašao na cestu i da je ondje potraži. Pitao je drugove, koji su iza njega došli po istom putu, da li su gdje našli njegovu sviralu. Ali niko nije o njoj ništa znao.

Snuždio se teško pastir Ratimir, jer je znao da je njegova frula zauvijek izgubljena. Danas ga je odbjegao veseli smiješak što mu je inače titrao na licu i presahla je živa riječ što je rominjala s njegovih usana.

Danas neće svoje selo obradovati frulom niti će prvu svjetlucavu zvijezdu pozdravljati zvonki glas njegove svirale.

Kad se sunce sklonilo zapadu, pođe Ratimir tužno po svoj torbak što ga je ostavio ispod vrbe. A kad tamo, pokraj njegove torbe zasvjetluca neka odulja cjevčica. Začudi se pastir i kad pogleda bolje, ono nije bilo cijev nego prava, pravcata frula. Bila je čitava od srebra. Ogleđe se Ratimir na sve strane, a onda primače frulu ustima i zadune u nju. Iz nje se izvio zvonak, srebrn glas kakav još nije čuo i koji je njegovo srce obuzeo neodoljivim čarom.

— Bogzna, ko je tu neobičnu frulu stavio kraj njegova prazna torbaka? pitao se Ratimir. Da li ju je ko ovdje nehotice zaboravio, ili ju je ko htio da pokloni njemu?

Kolebao je u duši Ratimir, bi li je uzeo sa sobom, jer se tuđa stvar ne smije da dira. Nije imao snage da je stavi u svoj torbak i da njome pozdravi na povratku svoje selo kad će ono roniti u prvo tkanje sumraka.

Stajao je dugo neodlučan nemičući se s mjesta.

Tad iz obližnje šume začuje nečiji glas tako lijep i tako čaroban da ga je sasma presvojio. To je bio glas bijele vile što se pojavila u ovo neobično doba dana.

— Ratimire, reče ona, uzmi frulu, ona je tvoja! Ja i moje drugarice često smo slušale tvoju zvonku i skladnu svirku, i bilo nam je žao što si ostao bez svoje svirale! Poklonile smo ti, evo, drugu.

Ratimir je htio da zahvali u svome golemom udivljenju, ali je bijele vile prije nestalo negoli se on snašao, i samo se čulo naglo micanje lišća sa grana kraj kojih je ona iščezla.

Otsada je svirao Ratimir u novu frulu. Niko još nije u polju čuo tako ljupke, zvonke i neodoljive svirke koja je bila nalik na glas srebrnih žica sa harfe.

Kad je Ratimir svirao, svi su pastiri šutjeli, selo ju je slušalo pobožno, a male su ptičice prekidale svoj pijev da se naslušaju Ratimirove frule što su mu je poklonile bijele vile.

Samobor

Bogumil Toni

SVI MI VOLIMO FERIJE

M a j k a: Zašto bi naš Mirko bio onako najzgodniji?

O t a c: E pa za učitelja.

M a j k a: Zašto baš za učitelja? Zašto ne bi za profesora?

O t a c: Može i to, jer on tako voli ferije...

SLABO SHVATIO

I v i c a: Tatice, znaš li da je Grlićevim umrla gotovo cijela obitelj?

O t a c: Ne govori gluposti!

I v i c a: Evo čitaj osmrtnicu. Tu je napisano: »Svima javljamo da je umrla naša žena, sestra, tetka, snaha i baka...!

Puh na tavanu

Jabuka je sve do krova
Raširila svoje grane.
Vjetar puše, pa se čuje
Kada koji plod joj pane.

Pod krovom je jedna rupa,
Pa kad dođe ponoć gluha,
Na jabuke oštro pazi
Budno oko šumskog puha.

Ubire ih šapicama
I ustrajno glođe, glođe
Dok im nakon reskog mesa
Do koštica crnih dođe.

Te koštice silno voli,
A sve drugo baca dolje —
Kugla se sa jabukama
I uvijek je dobre volje!

Al bakica ne vjeruje
U te šale malog puha,
Pa se krsti i šapuće:
»Oslobodi me tog — duha!«

Rimske Toplice *JOSIPA RADOŠEVIĆ*

NEPOSLUŠNI IVICA

Ivica i Marica bili su djeca dobrih i zdravih roditelja koji su ih lijepo odgajali i mnogo pazili na njihovo zdravlje.

Djeca su bila zdrava i dobra, tek Ivica se koji puta uzjogunio i nije uvijek slušao što mu je njegova majčica rekla.

Sa svojim susjedima dobro su se djeca slagala, a osobito su voljeli susjedu babu Rozu, koja im je znala mnogo toga zanimljiva pričati kako je bilo u ono staro doba, plela im je vjenčiće od cvijeća, znala je praviti osobito fine kolačiće i neumorno se s njima zabavljala. Kad bi djeca došla k njoj i odlazila od nje, izljubila ih je u usta.

Majka od djece štovala je babu Rozu, ali je doznala od drugih znanaca da je ona sušičava i čula ju je doista, da ona češće kašljuca. Da očuva svoju djecu od te strašne bolesti, zabranila im je da posjećuju babu Rozu.

Djca nisu shvatila, zašto to majka čini, starica je na oko zdrava, a ono malo što kašljuca to tek valjda neće nikome škoditi.

Tako pogotovo mislio je mali Ivo i kad ga nitko nije vidio, odšuljao se k svojoj staroj prijateljici, da se s njome zabavlja.

Jednoga pak dana baka iznenada umre. Govorilo se da je prije toga ispljuvala mnogo krvi.

Dosada zdravi Ivica počeo je najednom pobolijevati. Prestao je biti veseo, bio je tužan i miran, počeo je blijediti. Dobio je i vrućinu, prestao je jesti. Roditelji nisu odmah to uzeli tako ozbiljno, ali kad se njegovo stanje nije nikako popravljalo, pozvali su liječnika k Ivici. Liječnik ga je točno pregledao i ustanovio, da je mali Ivica zaražen od sušice.

Pregledao je na to i roditelje od Ivice i Maricu i sve ostale ukućane, ali svi su bili potpuno zdravi. Bilo je dakle jasno da se mali Ivica zarazio od dobre babe Roze.

Za Ivicu su nastali sada teški časovi. Liječnik je odredio potpuno mirovanje i neprestano ležanje u vrtu na svježem zraku. Ivo je tek sada postao pametniji i poslušniji i vidio da se mora pokoravati odredbi liječnika i starijih. On je zaista ležao nekoliko mjeseci, uzimao je točno lijekove i počeo je bolje jesti. Pomalo je prestala groznica.

Malome Ivi bilo je doista teško, da ispuni sve odredbe liječnika, pogotovo, kad je vidio, da njegovi drugovi i sestra, slobodno skaču i igraju se po miloj volji, a on je morao dugo i dugo mirno ležati.

Sad je Ivica dobro znao; da su stari ljudi, koji dugo kašlju, silno opasni za zdravlje male djece.

Znao je Ivo i to da je svemu tome on sam kriv, kada nije slušao te išao k sušičavoj starici.

Sve je on to strpljivo podnašao, jer je imao čvrstu nadu, da će i on postati zdrav.

Ivo je konačno ustao, ali je bio još nekoliko godina slabiji nego druga djeca. Sada je bio poslušan i slušao sve što mu je majka rekla, jeo i mnogo masnih stvari, rano je lijegao u krevet, pazio je na čistoću tijela, a ruke je prao uvijek prije i poslije jela, i učio u vrtu, i igrao se na svježem zraku. Postao je zdrav, a takav će i ostati, ako bude i dalje uredno živio.

DORUČAK NAŠ SVAGDANJI!

Da li ste vi ikada postavili pitanje: kakav treba da bude naš svagdanji doručak? — Većina će odgovoriti: Pa, naravno, on treba da je lagan i krepak. — No ipak nije tako posve jednostavno odgovoriti na to pitanje. — Većina ljudi doručkuje bijelu kavu, jer je to lagana, dobra hrana. Ali sad se pita kakova je bijela kava najzdravija za učenike?

Mi moramo samo pomisliti što učenici nakon doručka treba da rade, pa ćemo lako odgovoriti na to pitanje. Kako je poznato, učenici odmah nakon doručka moraju da uče, rješavaju zadatke, odgovaraju na pitanja, oni, dakle, moraju da rade glavom.

Bijela kava, koju oni piju prije rada u školi, mora da bude prema tome lako probavljiva, jer koliko manje snage bude potrebno za probavu hrane u stomaku, toliko više snage ostaje za to vrijeme u glavi za učenje. — Kava treba da bude krepka, a ne smije ni najmanje da uzbuđuje srce i živce učenika, jer ako on u školi nije sabran i pažljiv, te ne odgovara na pitanja kako treba, učitelj dohvati olovku i — zapiše drugi red!

To još ne bi bila najveća nesreća, ali ako učenik nije u školi sabran i pažljiv, onda on badava sjedi u školi, gubi vrijeme i ništa ne nauči, a sve ono što je mogao naučiti u školi, mora da uči kod kuće, pa mu ostaje manje vremena za zabavu i šetnju.

Nadalje treba da bijela kava ide veoma u tek učeniku, jer će je tada bolje probaviti. — Sva ta dobra svojstva ima u najvišem stepenu izvrsna bijela kava priređena od Kneippove sladne kave s Pravim Franckom. — Ona je kao stvorena da bude doručak za učenike. Djeca je piju slatko kao i odrasli, a ne smijemo još nešto zaboraviti, naime, kad pijemo tu bijelu kavu, koristimo i našem seljaku.

Kneippova sladna kava izrađuje se od najboljih vrsta domaćeg ječma po posebnom čuvenom Kneippovu naputku, a pravi Franck se izrađuje od oplemenjene cikorije.

Naši su seljaci zasijali velike površine ječmom i cikorijom, te imaju od te žetve svake godine lijep prihod.

Bol maloga pastira

Oslonjen na kućna vrata
mali pastir gleda,
pred njegovim se pogledom
bijelo stado ređa.

Sa stadom su njegvi druzi
i njegva sestrica
i njegovo janje drago,
riđa mu kravica.

On ne može s njima danas,
jer ga noga boli — —

A on pašnjake široke
tako vruće voli,
i janje bijelo
i riđu kravicu,
i tako voli svirat
u zvonku frulicu.

Srce je malog pastira
puno boli snažne,
puno čežnje neutažne — —

Samobor *BOGUMIL TONI*

ŠETNJA MUZEJIMA GRADA ZAGREBA

I Štrosmajerova galerija slika

Na početku Štrosmajerova trga u Zagrebu stoji velebna zgrada **Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti,** toga najvećeg znanstvenog zavoda naše otadžbine. Podignuta je ta zgrada 1880 god. po zamisli i najvećim prinosom velikog rodoljuba, pobornika za narodno jedinstvo, dalekovidnog mislioca, slavnog biskupa **Josipa Jurja Štrosmajera** kojem hrvatski narod podignu iza same zgrade u znak zahvalnosti i priznanja veličanstveni spomenik, izrađen po slavnom našem umjetniku Ivanu Meštroviću. U samoj, pak, zgradi smještena je u jednom dijelu prostorija glasovita **»Štrosmajerova galerija slika«** prozvana po svom utemeljitelju spomenutom već velikom biskupu Štrosmajeru, koju je on i sam lično na dan 9 novembra 1884 godine posvetio i otvorio svečanim svojim govorom. Do same, pak, galerije slika došlo se na slijedeći način:

Kada je, naime, Štrosmajer kao biskup đakovački odlučio graditi svoju stolnu crkvu u Đakovu, htio je da ta crkva bude u umjetničkom pogledu što savršenija i ljepša. Da i sam kod toga može odlučivati, odlučio je da i on sam umjetnost prouči temeljito u svim njezinim granama za koju je već od prirode i Bogom nadarenim umom imao dosta razumijevanja. I baš zbog toga krene Štrosmajer oko god. 1859 na svoje putovanje po Italiji i Njemačkoj gdje se od davnine bila razvijala umjetnost, osobito crkvena, i tu dolazivši u dodir s mnogim umjetnicima i poznavaocima stare umjetnosti, na njihov savjet i njihovim posredovanjem mnoge je i nabavio za svoju privatnu zbirku. Za kratko vrijeme sabralo se tih slika oveći broj koje je on tada posebnom darovnicom poklonio akademiji i time postavio temelje današnjoj Galeriji slika da, kako sam kaže, »bude narodu i mladeži željnoj znanja, od koristi.«

U Italiju je krenuo Štrosmajer, s razloga što se baš tamo najviše, počam od 11 vijeka, bila razvila kršćanska umjetnost, odakle se onda raširila i u druge zemlje. Onamo je došla ta umjetnost iz Bizanta. Do toga je došlo opet ovako: Prve početke kršćanskog slikarstva vidimo već u starokršćanskim katakombama tj. u podzemnim hodnicima u kojima su se krili prvi kršćani ispred progona Rimljana koji su bili najžešći za rimskih careva Nerona i Dioklecijana. Bogodanim je umjetnicima davao uvijeke nadahnuće za njihov rad svetački lik Blažene djevice, kao i mukotrpan život Spasiteljev i život mnogih mučenika i ugodnika Božjih, pa su oni i volili pojedine događaje iz njihova života prikazati slikom kako su je u svojoj mašti zamislili. No kada je Konstantin Veliki, car Istočno-rimskog carstva, glasovitim svojim proglasom (ediktom) dopustio javno ispovijedanje kršćanske vjere, i kršćani se nisu više trebali sakrivati u podzemljima, počeli su oni po istočnom dijelu rimskoga carstva, zvanom i Bizantinskim carstvom, graditi cr-

kve koje su ukrasivali raznim slikama. Tako se razvilo t. zv. **bizantinsko slikarstvo** kod kojega su umjetnici izrađivali likove sa vrlo strogim i ozbiljnim izražajima lica i ukočena tijela da istaknu time što veću vrijednost osobe koju pretstavljaju. Vremenom su se nekoji umjetnici odalečili od te ukočenosti i svojim su likovima počeli davati blaže izražaje i finije kretnje, što možemo još i danas vidjeti na slikama koje rese mnoge zadužbine slavnih srpskih vladara u našoj otadžbini.

No kada je u 11 vijeku došlo do poznatoga crkvenog raskola koji je kršćansku crkvu razdvojio na Istočnu i Zapadnu crkvu, Rim, koji je sada postao središtem zapadne crkve, počeo je dobivati sve veću moć i ugled. Pored Rima uzdigli su se u moći i slavi i mnogi drugi talijanski gradovi kojima su na čelu stajale mnoge ugledne i bogate obitelji. Kao u Rimu tako su se i po drugim gradovima počele sada graditi crkve, a i drugi raskošni dvorovi koje su graditelji i vlasnici htjeli ukrasiti još i slikama. Zbog toga su prelazili sada iz Bizanta mnogi umjetnici u te talijanske gradove, prenoseći ovamo tekovine bizantinskog slikarstva. Potpomagani od samih rimskih Papa, a i drugih uglednih porodica po talijanskim gradovima od kojih se osobito proslavila porodica **Mediči,** mnogi se umjetnici otrgoše od bizantinskog utjecaja, izrađujući svoje radove posve samostalno od čega su nastali u slikarstvu razni smjerovi. Kako su oni tim svojim radovima djelovali i na druge umjetnike, učeći ih u neku ruku kako treba da rade, to su ti smjerovi prozvani i **školama,** od kojih su bile najznamenitije Florentinska, Bolonjska, Rimska, Mletačka i mnoge druge. Iz Italije širilo se poslije 16 vijeka slikarstvo i po drugim zemljama Evrope gdje su se opet pojedini umjetnici u toliko podigli samostalno da su svojim radovima dali neko posebno obilježje naroda kojemu su pripadali, pa prema tome i danas razlikujemo Nizozemsko, Holandijsko, Njemačko, Francusko, Slavensko itd. slikarstvo. Od svih tih škola i smjerova ima Štrosmajerova galerija po nekoliko slika.

Tako odmah s lijeve strane stubišta na ulazu u Galeriju vidimo sliku Mletačke škole slikara Francesca Bassana (16 vij.) koja nam prikazuje Isusa u pohodima kod Marije i Marte.

Predmet (siže) uzet je iz Sv. pisma i to onaj kada je jednom došao Isus u kuću Lazarovu u Betaniji. Sestra je Lazarova Marta preuzela odmah brigu kako će podvoriti Isusa, dok je druga sestra Marija sjela do nogu Njegovih i slušala Ga. A nato će Marta: »Gospodine, zar Ti ne mariš što me sestra ostavi samu da Te služim? Reci joj, dakle, da mi pomogne«. A Isus joj odgovori: »Marto, Marto, brineš se i trudiš za veoma mnogo, a samo je jedno potrebno. Marija je najbolji dio izabrala koji se neće uzeti od nje«.

Na slici vidimo kako Isus ulazi s dva učenika u blagovaonu gdje ga pozdravlja Marta, a u ruku ljubi Marija. Za stolom sjedi muškarac koji izdaje nalog nekoj ženi koja iza njega kuha na ognjištu. Lijevo mlađ muškarac hoće da podigne košaru s morskom ribom.

Toj slici nasuprot jest kopija (prerisana slika) Bolonjske škole (počet. 17 vij.) koja prikazuje smrt sv. Petra. Izvornik (original) te slike nalazi se u vatikanskoj Galeriji slika u Rimu.

Kada su, naime, za Nerona nastali strašni progoni kršćana u Rimu, na koje je Neron svalio krivnju da su zapalili Rim, bude uhvaćen i sam Petar i Pavao. Pavlu, kao građaninu rimskom, otsijeku glavu, a Petra otsude na sramotnu smrt na križu. Petar zamoli svoje neprijatelje da ga pribiju na križ glavom dolje da podnese time još veće muke nego Spasitelj.

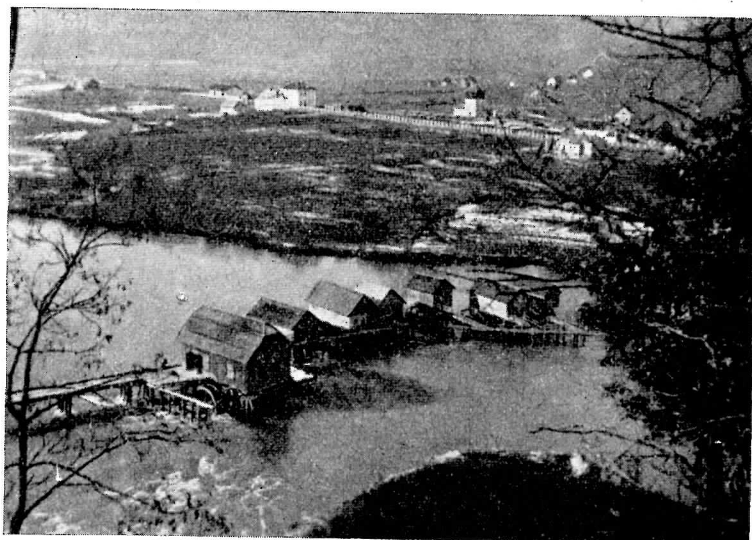
Popevši se sada stubama u hodnik koji se nalazi pred uredskim prostorizama Akademije, vidjećemo više krasnih slika od kojih će osobitu pozornost svratiti na nas u sredini hodnika velika slika hrvatskog slikara 19 vij. Franje Salghetti-Driola koja alegorički (tj. u umjetnosti slikom prikazati misao ili neki predmet drugim predmetom koji mu je sličan), pretstavlja »Jugoslaviju.«

Od istoga slikara nalazi se na lijevoj strani hodnika slika »San Faraonov«.

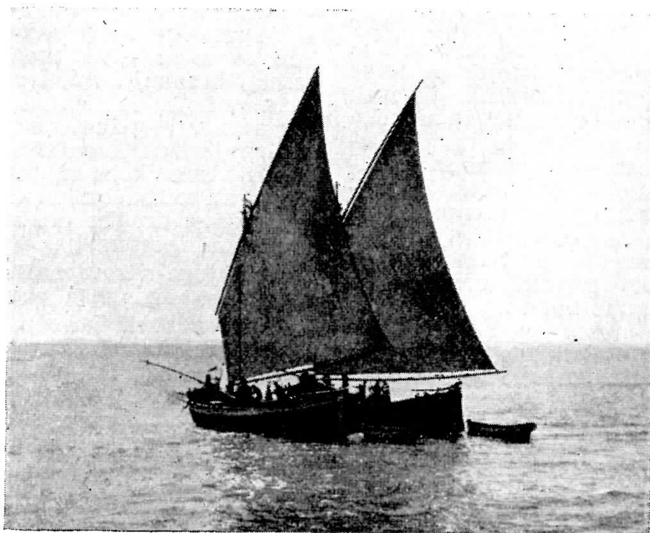
Kralj misirski Faraon, kojemu su bili podložni Izraelci, sanjao je jednom da će mu jedan Izraelac stati na krunu. Pozvani vračari, zaprepašćenom kralju koji sjedi na svom prijestolju, tumače da će ga svrgnuti s prijestolja onaj koji mu stane na krunu. Do nogu njegovih igra se mali Mojsije koji staje na krunu koja se pod pritiskom njegovih nogu savila. Iza njega pruža prema Mojsiju ruke kći Faraonova, a iza nje stoji još više osoba koje posmatraju taj prizor.

Zagreb **Vlad. Pevalek**

L I J E P A N A Š A D O M O V I N A

MLINOVI NA UNI

RIBARSKE LAĐE »BRACERE« NA JEDRA

III razr. ženske osnovne škole Franje Račkoga u Krajiškoj ulici, Zagreb 1934—35.

NAŠI NAJMLAĐI SURADNICI

JESEN

Prošlo je ljeto, prošli su dani
Puni topline i sunca,
I tužan gledam prirodu mrtvu
Sa obližnjeg vrhunca.

Hladna je kiša smočila zemlju,
Magla se svuda širi,
I ptičicu više ne vidiš ni jednu,
Jer hladan vjetrić već piri.

Drveće je golo. Pod nogama šušti
Suho i otpalo cvijeće,
I sada tek vidim kako su dani
U ljetu puni sreće.

Dragutin Šibel,
IV. a razr. osn. škole,
Zagreb, Draškovićeva ulica.

MILA UČITELJICE

Težak čas je svanuo
Kad rastat se moramo mi!
Tolko lijepih časova
Kad učili ste nas Vi!

Oh kako su brzo vremena prošla,
Kad smo prvi put u male klupe sjeli,
Kad su tada za nas
Nastupili dani veseli!

A sad teškim srcem
Ostavljamo školu ovu,
Pa polazimo sada
U drugu nam školu novu.

O hvala Vam lijepo
Za sav trud što ste za nas podnijeli Vi,
Za sve ono dobro
Hvalimo sada mi!

Vi koji ste nas učili
Samo da srca naša ispunite dobrom,
A sad Vam velimo bolnim srcem
Učiteljice naša, zbogom!

Branko Frichand, uč. IVa razr.,
Varaždin.

POVIJEST KOMADIĆA KRUHA
(koju je pričao malome Borisu)

Kako sam na svijet došao, ne znam. Jednog sam se dana našao na toplom sunašcu. Moji su me prijatelji zvali pšenica. Živio sam dobro; ali jednoga dana u polju gdje sam rastao došli su ljudi srpovima. Počeše nas otsijecati. Mene otsijeku srpom i zavezaše me k jednom snopu. Baciše nas na kola. Odvezli su nas do mašine za vršenje pšenice. Istresoše nas u nju. Mašina nas je mlatila, a poslije 2 do 3 minute izbacila nas je van na sunce Božje. Metnuše nas u vreće te odvezoše s kolima u mlin. Mlin

nas je samlio, a to nas je jako boljelo. Opet su nas ljudi metnui u vreće i odvezli u trgovinu. Trgovac nas je prodao jednom pekaru. Pekar nas pomiješa s vodom i metne u peć. U peći su me pekli, a kad sam bio pečen, odnio me jedan čovjek u trgovinu kruha. Tu su me prodali tvojoj majci.

A sad zdravo...«

Vojislav K. Jugović,
uč. III. razr. vježbaonice,
Zagreb.

ZAGONETKE

NARODNE ZAGONETKE I PITALICE.

1) Crno je, ugljen nije; rep ima, miš nije; so liže, krava nije.

2) Cijeli dan ide, iz kuće ne izlazi.

3) Bodalica sav svijet zaodjela, a ona gola.

4) Što stjera i cara s konja?

5) Što ne može nijedan čovjek o sebi kazati?

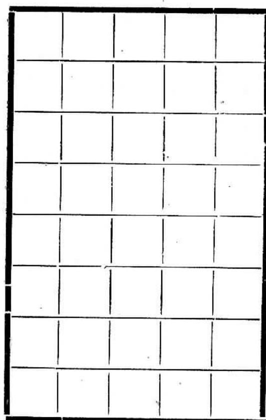
6) Što treba jednoj dobroj čizmi?

8) POGODI!

Jedan se đak probudi u noći i opazi da mu je ura stala kad je bilo točno dva sata u noći. U blizini nije bilo nikakve druge ure, da svoju točno naravna po njoj. Ujutro, kad ga je mati probudila, zapitao ju je koliko je sati. Ona mu odgovori: Sedam. — Đak baci pogled na svoju uru i reče u sebi: Onda je bilo četiri sata kad sam se u noći probudio. Kako je on to mogao znati?

9 KRIŽALJKA

Sastavila Miroslava Pađen, Zagreb, Jakićeva ulica

I—II krunidbeno polje.

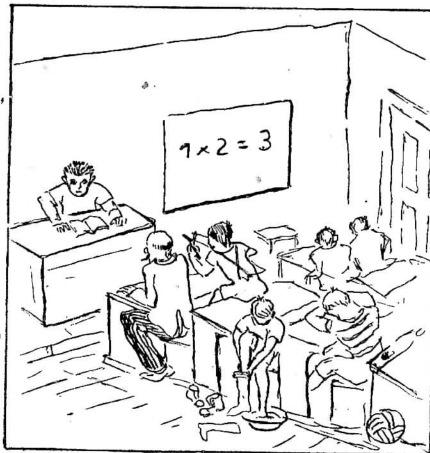
ODGONETKE
zagonetaka iz broja 1 god. V.

1) Vosak; 2) Prag; 3) Mačka i miš; 4) Umrijeti; 5) Mačka; 6) Jaje; 7) Adam, leptir, boj, Ana, noj, Ivan, jabuka, alem = Albanija.

Odgonetači: Braća Vuglec (1, 3, 4, 5, 7); Maroš Branko (3, 4, 5, 7); Mihelj Marica (1, 3, 4, 5, 7); Klakočar Zvonimir (1, 3, 5, 6, 7); Tomec Milka iz Pakraca (1, 2, 3, 4, 5, 7); Fraj Srećko (7); Halavanja Nikola (1, 3, 4, 5, 7); Krešić Emil (1—5,7).

Nagrađeni: Braća Vuglec (loptu); Tomec Milka iz Pakraca (fotoaparat); Krešić Emil (za taticu sanduk glasovite Radenske kiselice); Halavanja Nikola (lijepu pernicu, dar papirnice »Universum«). — Svi su darovi izloženi u papirnici »Universum«, Frankopanska 16, a dijele se poslije 12. o. mj. u upravi »Doma i škole« svaki radni dan od 12 do 13 i po sati.

Slika s pogreškama

KO ĆE NAĆI VIŠE POGREŠAKA?

dnevnim novinama, pa čine time veliki posao, Tako je ove dane izašao u Beogradu nekakovi jednodinarski »Strip«, koji djeca uzimlju na jagmu. Na prvoj strani slika ubojstvo kao nagradu, na drugoj strani podmetnuće paklenoga stroja, a na trećoj ljubavna pustolovina. Da je jedno i drugo loše o tome nema sumnje, jer ovi izdavači gledaju samo na dobit, a deseta im je briga jezik i odgoj. Te su stvari manje više opisivanja indijanskih i gangsterskih pustolovina, a djeca kao djeca čitaju i gutaju ove stvari i oponašaju glavne junake tih prepričavanja.

Ja ću navesti samo dva slučaja najnovijega datuma, što su donijele naše novine, da potkrijepim ovu moju tvrdnju: »Jutarnji list« u Zagrebu od 20. III. 1935 donosi slijedeću bilješku: »Opet pobjegla dva dječaka. Gimnazijalci Leo Lamprecht i Pero Mates pobjegli ostavivši iza sebe pismo, da bježe u — Afriku. Nestanci djece nisu na žalost u Zagrebu više nikakova rijetkost. Prije nekoliko dana javljeno je nekoliko slučajeva nestanka malodobne djece. Sinoć su pobjegla dva dječaka Leo Lamprecht, 14 godina star, učenik III razreda gimnazije te Pero Mates 11 godina star, učenik I razreda gimnazije. Oba su dječaka iz uglednih zagrebačkih obitelji. Pobjegli su ostavivši iza sebe glas, da bježe u Afriku! Mali Lamprecht veoma slabo govori hrvatski, a dobro njemački. Visokog je rasta, pjegavog lica. Mali Mates imade okruglo lice. Pronađe li se njihovo boravište, mole roditelji, da se to javi na Društvo za pomaganje sirotinje, tel. 99-20.«

Druga je vijest »Hrvatskoga lista« u Osijeku: »Mali Beograđanin bježi u Alžir! Slav. Brod 27. ožujka. — Danas je brodska policija uhvatila u vlaku jednoga maloga Beograđanina, 11-godišnjega đaka koji je pobjegao od roditeljske kuće s namjerom, da otputuje u — inozemstvo. Kad su ga upitali, kuda putuje, dečko je samosvjesno odgovorio: »Prvo u Švajcarsku!« A onda, kaže, gledao bi se »prebaciti« preko mora u Alžir, gdje bih stupio u legiju stranaca! Kod njega je nađeno stotinu dinara i jedan samokres. Ukrao ga je od svoga oca, jednog uglednog beogradskog građanina. Policija je telefonski obavijestila roditelje da im je sinčić pronađen, te ga odmah stražarno otpratila u Beograd.« To je eto, i takovo je djelovanje tih indijanskih i afričkih sveščića i nesvjesno širenje takove knjige među našu djecu.

Ima nekih i ozbiljnih i dobrih listova, koji uz štivo za odrasle imadu i prilog za djecu. Dotjerani su jezično, iznašaju pristojne stvari, ali ni ovo nije najsretniji način, jer je dječji prilog ušiven u list za odrasle naravno radi manjeg troška, ali je ovo nepodesno, ako roditelj ne iščupa dječji prilog i ne preda ga djeci na čitanje, već dade sve skupa svom djetetu. Ta štednja može više škoditi svrsi dotičnih listova, negoli hasniti, a to s prostoga razloga, jer

ovakav list ne polučuje cilja za kojim ide, pa će dijete baciti oko i na ono štivo, koje nije za nj, te će čitati između redova i izvući zaključke koji baš nisu podesni za dječju dušu. Ako uzmemo, da uz ovaku književnost u najnovije vrijeme cvate kod nas bezdušno prostačka — pornografska književnost, onda se moramo pitati: Kuda to vodi našu djecu, buduće građane ove države? — Vodi nas sve skupa polako i nečujno, ali sigurno, u propast. Tomaseo je kazao, da je jedna samo knjiga namijenjena svima, a to je E v a n đ e l j e. Time je htio reći, da se knjige daju djeci i čovjeku u ruke prema tome, kako ih razumiju. Knjige više djeluju na narod, nego i sami zakonici. Zato bi morali privikavati našu djecu, da upočetku ponajviše čitaju naše epske pjesme; o svemu pročitanomu, da čine mali izvadak, sadržaj. Jer u mnogo slučajeva mladi čitatelj više posvećuje pažnje ukrasu i ogrtaču književnoga djela, nego samoj jezgri. Time bi dijete imalo pregled pročitanih stvari, dom i škola mogli bi bolje kontrolirati kakove knjige čita dijete i prema tome svraćati dijete na pravi put. Osobito je u današnje vrijeme nužno voditi kontrolu o dječjemu čitanju, jer današnji književnici i pjesnici ne vrše zdušno svoj poziv, koji im stavlja Horac:

»oblikuje nježna i pentava usta dječaka,
drugda pak odvraća isti od gadna govora uha;
a opet srce plemeni uputom tebi povoljnom,
nježno popravlja jošte ljutinu, zavidnost, srdžbu;
zbivanja crta vjerno, budućnost primjerom puti;
nemoćna, bolna, gladna i žedna tješi i blaži.
Djevici neukoj mužu, u kolu složnih mladića:
otkuda snubljenja znanje, da pjesnika ne stvori vila?

Da se sve to poluči mora se nastojati da d j e c a z a v o l e š k o l s k u k n j i ž n i c u. O svakome djetetu imao bi se voditi iskaz koje je knjige čitalo ili bi pako nastavnik jezika ili drugih predmeta imao preporučti djetetu, kakovu knjigu da čita. Naravno, da bi se u tome pazilo da se uz naš jezik upozna u prvome redu naša domovina, naročito naš ponos, naš plavi Jadran. Sve što se čita o našoj domovini imalo bi se nastojati i pokazati recimo sa izletima ili ferijalnim kolonijama. Ovdje mi je baš milo, da mogu spomenuti, da vrli nastavnik ove građanske škole i tajnik ove zajednice doma i škole g. R. F. Mađer kao pretsjednik ovdašnjega Pododbora Narodne zaštite vodi već nekoliko godina takove ferijalne kolonije u Biograd na moru uz vrlo niske cijene.

Ali vratimo se na čitanje. Što treba davati čitati našoj djeci? Malo dijete voli u početku, pa i poslije fantastična pričanja, pa im vjerovalo ili ne vjerovalo. U maloga je djeteta tako velika mašta (uobrazilja) da ono sebi zamišlja smotak krpa djetencetom, a običnu granu konjem. Djeca vole gatku, jer je to naša pradavna pripovijest, ali mnogi misle, da ova vrst pripovijesti nije zgodna, jer pobuđuje praznovjericu, a pogotovo kod seoske djece. Ali gatka je ipak dobra, jer razvija dječju maštu, a daljnje učenje prirodnih pojava i onako će oboriti ono eventualno dojakošnje stečeno vjerovanje djece, da je vjetar živ, da se sveti Ilija voza po oblacima na ognjenim kolima itd. Kod djece je nužno razvijati maštu, ali racionalno, p a i m z a t o v a l j a d a v a t i k n j i g e f a n t a s t i č n o g s a d r ž a j a, a l i i k n j i g e r e a l n o g a s a d r ž a j a. To sve u omjeru, a ni jednu odviše, a ni oboje odviše. Radi

toga što djeca naginju čitanju kao muhe na med ili mlijeko moramo nadzirati svaki njihov korak i svako njihovo čitanje u domu i van doma. Jer ako nigdje, a ono ovdje vrijedi ona Zmaj Jove:

»Da i mlijeko škodi, tko bi reći mogo,
al otrov je djeco sve štogod je mnogo!«

Pazimo s kime nam se djeca druže, a osobito pazimo, što djeca naša čitaju. Mi imamo više vrijednih i dobrih pisaca i za omladinu i za odrasle. Imamo stvari upravo klasične vrijednosti, pa dajmo djeci našoj u ruke lijepu knjigu, pa i poučnu knjigu, ali u svakoj zgodi izbjegavajmo kruti naturalizam, koji će i onako naša djeca u životu teško osjetiti, a da o tome i ne čitaju. Trebamo se boriti protiv svega onoga što loše utječe na odgoj naše djece, pa bila to priča ili realna kakova pripovijest ili pjesma. Znajmo da se u današnje vrijeme vrlo teško boriti protiv nevaljale knjige, jer se papiri nalaze po svuda oko nas pobacani, a dijete kao dijete posiže i za najmanjim papirićem, da pročita što na njemu piše. Njegujmo kod djece samo lijepu, dobru knjigu, samo čistu umjetnost. Mi smo roditelji preuzeli odgovornost i pred Bogom i pred ljudima za našu djecu, pa svakom zgodom gledajmo spriječiti pa ma kakav loši utjecaj na dušu naše djece, a naročito utjecaj loše knjige.

Svi smo u tome složni, da knjiga može oplemeniti, ali da može i otrovati. Knjiga je kao oružje. U vještim rukama oružje je obrana, a u nevještima oružje je nesreća. I knjiga je u vještim rukama sreća, a u nevještima nesreća. Od djece skrivajmo nevaljalu knjigu kao ubojito oružje. Popisi knjiga to je kao razbacano cvijeće, a samo ga dobar cvjećar, a to je nastavnik, znade saviti u lijepu i ukusnu kitu. Zato kod izbora knjiga za djecu, tražimo savjeta kod nastav-

nika, jer samo ćemo time biti prijatelji i svoji i djece svoje, a prema tome i budućnosti naše domovine. Pripazimo što čitaju naša djeca!

Osijek — **Blaž J. Krunić**

Opaska: Ovo je predavanje s uspjehom održano na roditeljskom sastanku Zajednice doma i škole Državne građanske škole u Osijeku na 14 aprila 1935 god.

ODGOJNO-PROSVJETNI RAD

OKRUŽNICA SAVEZA ZAJEDNICA DOMA I ŠKOLA OSNOVNIH ŠKOLA GRADA ZAGREBA.

1) Savez se učlanio kao vanredni član u »Društvo za pomaganje siromaha i suzbijanje prosjačenja u Zagrebu«. S ovim će društvom sarađivati Savez na polju suzbijanja prosjačenja školske djece. Dužnost je svakoga člana zajednice da svako dijete, koje zateče u prosjačenju, prijavi Savezu. Javiti valja ime djeteta, koju školu polazi i gdje stanuje. Slučaj će istražiti gorespomenuto društvo te će se onda poduzeti u svakom konkretnom slučaju potrebni koraci.

2) Savez je učlanio svoje »Omladinsko kazalište« u Maticu hrv. kazališnih dobrovoljaca, kao centralnu organizaciju svih diletantskih kazališta u državi.

3) Umoljavaju se zajednice, da već sad odrede između svojih članova 2 do 3 osobe koje će preuzeti na sebe brigu za prodaju ulaznica za naše kazalište. Svaka će zajednica primiti svaki put 20 do 30 karata. Ako svaki odbornik proda po 2 do 3 karte biće kazalište uvijek rasprodano. Za rad ovog kazališta pokazuje se sa svih strana veliki interes, pa je naša dužnost da mu osiguramo i opstanak, a taj je moguć ako ga budu svi članovi zajednice posjećivali.

4) Savez je podijelio potporu u iznosu od 450.— din. učeniku Vanplinu M. za nabavku ortopedskog steznika. Istu je svotu dala i Zaj. doma i škole J. J. Strossmajera, jer steznik stoji 900 dinara, a dijete ga nije moglo dobiti badava, ni od općine, ni od i jednog dobrotvornog društva u Zagrebu. Budući da je ovim izdatkom Savez utrošio sav svoj kapital, umoljavaju se zajednice da ovaj izdatak preuzmu na sebe solidarno i da u tu svrhu pošalju svaka Savezu po Din. 20.—.

5) One zajednice, koje žele da se kod njih održi kakvo predavanje, a nemaju za to predavača, neka to jave Savezu uz oznaku teme koju žele.

6) Umoljavaju se zajednice da jave dan kada će održati gl. skupštinu, da bi Savez mogao poslati na skupštinu svog delegata.

7) Nakon održanja skupštine neka zajednice pošalju prepis skupštinskog zapisnika s tačnom oznakom imena i adrese svih odbornika.

8) Savez priređuje izlet autobusom u Varaždin. Put tamo i natrag besplatan. Izletnici dobivaju u Varaždinu badava ručak. Tko želi izletu prisustvovati, neka javi g. Pevaleku na tel. br. 57-33. Dan izleta javiće se naknadno (biće radni dan, a ne nedjelja).

9) Umoljavaju se sve zajednice da među svojim članovima prikupe čim više pretplatnika za naš mjesečnik »Dom i škola«. Ne bi smjelo biti ni jednog člana zajednice, a pogotovo ne odbornika, koji nije pretplaćen na taj časopis, koji propagira ciljeve zajednice doma i škole i koji je ujedno naše službeno glasilo.

Pretsjednik: **Josip Butorac** v. r. — Tajnik: **Dr. Ante Frlić** v. r.

LIJEP PRIMJER

Zajednica doma i škole »Ljudevita Gaja« (Sv. Duh) u Zagrebu uputila je roditeljima slijedeći dopis:

»Gg. roditeljima djece škole Sv. Duh!

Vaše dijete polazi našu školu. Htjeli bismo, da u ovim teškim danima što više učinimo za Vaše dijete. Htjeli bismo, da svako dijete bude odjeveno, opskrbljeno svim školskim knjigama i ostalim potrebama. Htjeli bismo, da nijedno dijete ne bude gladno, pa Vas molimo da nas u tom našem radu što više poduprete. A kako ćete to učiniti? Svaki roditelj u tu svrhu treba da redovito plaća 1 dinar mjesečno kao članarinu, a imućniji po želji mogu i više plaćati. Budete li redovito vršili svoju humanu dužnost prema Zajednici doma i škole, tada će se postići sve ono, za čim mi svi težimo.

Pozivate se na glavnu god. skupštinu Zajednice doma i škole koja će se održati u četvrtak 26 rujna ove godine u 7 sati na večer u dvorani naše škole. Tu ćete čuti i vidjeti što je za siromašnu školsku djecu naša Zajednica do sada

učinila. Tu će Vam se pružiti prilika, da i Vi uđete u odbor i da zajedničkim radom svladamo svaku bijedu i golotinju na onima, koje nemilosrdno već danas bije.

U nadi smo, da ćete nas razumjeti i odazvati se ovome pozivu.

Do viđenja na skupštini!

U Zagrebu, 17 rujna 1935.

Upravni odbor«

Ovako bi trebale postupati i ostale zajednice. Uspjeh neće izostati.

Primjedba uredništva: Izvještaj o skupštini ZDIŠ u školi na Sv. Duhu donijećemo u slijedećem broju.

NAŠE OMLADINSKO KAZALIŠTE

Rad je u »Omladinskom kazalištu« u punom toku. Svaki se dan održavaju

VIKTOR LJELJAK, redatelj

pokusi u dvorani osnovne škole u Varšavskoj ulici. Naši mladi glumci pokazuju vrlo lijep uspjeh i napredak, pa je s dosadašnjim radom redatelj g. Leljak potpuno zadovoljan.

Kulise se izrađuju prema nacrtima g. Pavla Fromana, scenografa Narodnog kazališta. Reputacija g. Fromana kao kazališnog scenografa biva svakim danom sve veća, osobito nakon velikog uspjeha u »Nevidljivom gradu Kitežu«, operi koja je s velikim uspje-

PAVEL FROMAN, scenograf

hom davana pred nekoliko dana u našem Narodnom kazalištu. Taj veliki uspjeh g. Fromana kao scenografa jam-

---

Prijava

za »Baletnu školu« Omladinskog kazališta Saveza zajednica doma i škole osnovnih škola u Zagrebu

Ime učenice:	
Škola i razred koji polazi:	
Kada ima obuku? (Prije ili poslije podne)	
Tačna adresa roditelja:	

U Zagrebu, dne ____________ Potpis oca ili majke:

či nam najbolje da će i scenerija za »Emila i detektive« biti na umjetničkoj visini.

Primamo dnevno razne upite od strane roditelja u pogledu sudjelovanja djece u omladinskom kazalištu.

Objavljujemo ovim putem, da su za veselu igru »Emil i detektivi« sva djeca već izabrana, a ostali se mogu prijaviti te ćemo ih predbilježiti za drugi nastup.

Za drugi nastup našeg omladinskog kazališta izabraćemo drugu djecu, tako, da će doći na red svi oni koji se prijave i koji za glumu imaju sposobnosti.

S baletnim vježbama za »Trnoružicu« počećemo već sada.

Oglas za baletnu školu donašamo na drugom mjestu.

Sudjelovanje je u Oml. kazalištu besplatno.

BALETNI ZBOR ZA NAŠE OMLADINSKO KAZALIŠTE

Kako smo već javili, prikazivaće naše Omladinsko kazalište mjeseca januara »Trnoružicu«. Da bi se do tog vremena mogao uvježbati baletni zbor, odlučili smo otvoriti

»BALETNU ŠKOLU«

ako se prijavi najmanje 20 djevojčica. U toj će školi podučavati diplomirana plesačica ritmike, plastike, akrobatike i gimnastike na bečkoj akademiji gdica Tanja Manula. Ta će baletna škola nastupiti kao baletni zbor u »Trnoružici« u nekoliko baletnih točaka.

Na žalost nije nam moguće držati ovu školu besplatno. Pristojbe za ovu školu, koja će trajati 4 mjeseca iznašaju mjesečno:

Din 50.— ako se javi najmanje 20 djevojčica;

Din 40.— ako se javi najmanje 30 djevojčica;

Din 30.— ako se javi najmanje 40 djevojčica.

Više od 40 djevojčica neće se primati.

Podučavaće se 2 puta nedjeljno. Mjesto i početak obuke javićemo naknadno.

TANJA MANULA, diplomirana plesačica

Tko želi svoje dijete upisati u ovu školu, neka ispuni priležeću »Prijavu« i neka ju putem škole dostavi Savezu zaj. doma i škole.

ODIJELO ZA PONY

Pony, glavna junakinja u »Emilu i detektivi«, djevojčica je siromašnih roditelja. Umoljavaju se stoga roditelji, koji imaju ponošenih odijela svojih kćerčica, da ih poklone Savezu, jer bi trebali za Pony jednu kućnu haljinicu i jednu uličnu (po mogućnosti športsku ili mornarsku). Veličina za djevojčicu od 8—10 godina.

KNJIGE ZA SIROMAŠNU DJECU

Savezu ZDJŠ stižu dnevno molbe iz raznih krajeva naše države, u kojima pojedine škole mole, da im se pošalju stare školske knjige. Prikupljeno je do sada, i već razaslano, u Liku i druge krajeve više hiljada knjiga, no time još nije udovoljeno svim molbama.

Molimo stoga sve zajednice i škole, da prikupe čim više upotrebljenih školskih udžbenika i da ih pošalju Savezu u Varšavsku ulicu 16.

Primaju se također i dobre beletristička knjige.

»Dom i škola« s prilogom »Dječje kolo« izlazi svakog mjeseca osim srpnja i kolovoza. — Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: Josip Butorac, gradski školski nadzornik, Zagreb, Varšavska 16. — Telefon 74-03. — Godišnja pretplata 25 dinara, pojedini broj 3 dinara. — Novac se šalje na zagrebačku Filijalu Poštanske štedionice na br. ček. računa 37.365. — Plativo i tuživo u Zagrebu. — Tisak Stečajnine Jugoslovenska štampa d. d., Zagreb, Masarykova 28. — Za tiskaru odgovara: Rudolf Polanović, Ilica 131.

JUGOSLOVENSKA ŠTAMPA D. D. ZAGREB